ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ			
Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	перший (освітньо-професійний)
Кафедра	Графіки	Рік навчання	1
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки	Вид дисципліни	Обов'язкова
Спеціальність	В4 Образотворче мистецтво та реставрація	Семестри	1
РОБОТА В МАТЕРІАЛІ Семестр 1 (осінь 2026) 1 вересня — 12грудня			
Викладач	Яхін Ільдан Ізмаілович		
E-mail	yakhin46@ukr.net		
Заняття	За розкладом		
Консультації	За узгодженням з викладачем		
Адреса	Україна, Харків, ХДАДМ, вул. Мистецтв, 8		
Телефон	057 706-03-50 (кафедра)		

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Заняття та консультації з викладачем у стінах академії відбуваються згідно розкладу у визначені дні та години. Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є листування електронною поштою. В разі необхідності додаткової консультації, ескізи робіт студентів можуть бути надіслані на пошту викладача. Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною, у коридорах академії не припустимі. Умови листування:
1) у листі обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (скорочено — РМ/Гр) та ім'я автора — анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: *прізвище, назва дисципліни, тема завдання.*

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Для успішного вивчення дисципліни студенти використовують ті знання та навички, яки вони набувають у ході занять в офортної майстерні ХДАДМ, у спілкуванні з викладачем.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Методичні рекомендації

1. 1.Іващенко О.В. «Робота в матеріалі»: методичні рекомендації першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю «023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» Харків : ХДАДМ, 2020.

2. Христенко В.Є. Техніки авторського друку. Навчальний посібник. ХДАДМ — Харків: Колорит. 2004

3. Дидактичний матеріал (естампи майстрів, курсові роботи студентів) з методичного фонду кафедри.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для ескізів, папір, олівець, туш, пір'я, інструменти для гравірування, інші допоміжні матеріалі.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Робота в матеріалі» є навчальною дисципліною, що знайомить студентів з традиційними, а також більш сучасними, графічними техніками , що в подальшому допоможе, за бажанням, реалізувати ті чи інші творчі проекти.

Мета дисципліни – формування фахових компетентностей:

- Здатність використовувати базові знання з різноманітними графічними техніками за-для реалізації графічних художніх творів в практичній діяльності за фахом.

У процесі вивчення дисципліни студенти знайомляться зі специфікою графічних технік (олівець,туш, м'ягки матеріали, кольорові олівці, акварель, гуаш, аплікація, трафарет, діатипія). Процес відбувається у вигляді практичних вправ – робота над ескізами, підготовка графічного матеріалу.

На підставі набутих знань та навичок випускник має демонструвати **результати навчання** в подальшому процесі роботи над курсовими та дипломними проектами.

Програмні результати навчання

У результаті навчання студенти мають:

ПРН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН 7. Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.

Дисципліна покриває такі компетентності:

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК 5.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 11.Здатність оцінювати та забезпечувати якість

виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності(СК)

- СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметнопросторового та візуального середовища.
- СК 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.
- СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.
- СК 6.Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.
- СК 9.Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.
- СК 12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі осліджeння у вітчизняному та міжнародному контекстах.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Основна спрямованість дисципліни визначається професійним сприйняттям особливостей графічних технік в їх різноманітності.

Дисципліна вивчається протягом двох семестрів 1-го курсу у обсязі 9 кредитів ECTS (270 годин), з них: лекції – 10 годин, практичні заняття – 260 години.

РОБОТА В МАТЕРІАЛІ.

МОДУЛЬ 1.

Тема 1. Графіка. Історичний екскурс.
Графічні матеріали. Оглядова лекція.
Композиція на тему «Чарівні тварини»

Тема 2. Олівець.
Практичні вправи.
Композиція на задану тему.

Тема 3. Туш.
Практичні вправи.
Композиція на задану тему.

Тема 4. М’ягки матеріали (сангвіна, сепія, вугіль, бістр, пастель).
Практичні вправи.
Композиція на задану тему.

Тема 5. Кольорові олівці.
Практичні вправи.
Композиція на задану тему

МОДУЛЬ 2

Тема 6. Акварель.

Практичні вправи.

Композиція на тему «День і ніч».

Тема 7. Гуаш.

Практичні вправи.

Композиція на задану тему.

Тема 8. Аплікація.

Практичні вправи.

Композиція на задану тему.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми завдань розкриваються шляхом лекційних та практичних занять. Самостійна робота студентів спрямована на завершення практичних завдань. Зміст самостійної роботи складає пошук додаткової інформації та її аналіз, виконання ескізів та оригіналів. Додаткових завдань для самостійної роботи не передбачено.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є екзаменаційні перегляди. Для отримання семестрової оцінки необхідно пройти рубіжні етапи контролю у формі модульних переглядів результатів виконання практичних завдань студентів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

<table>
<tr><th>Національна</th><th>Бали</th><th>ECTS</th><th colspan="2">Диференціація А (внутрішня)</th><th>Національна</th><th>Бали</th><th>ECTS</th></tr>
<tr><td rowspan="3">відмінно</td><td rowspan="3">90–100</td><td rowspan="3">A</td><td>A+</td><td>98–100</td><td rowspan="2">задовільно</td><td>64–74</td><td>D</td></tr>
<tr><td>A</td><td>95–97</td><td>60–63</td><td>E</td></tr>
<tr><td>A-</td><td>90–94</td><td>незадовільно</td><td>35–59</td><td>FX</td></tr>
<tr><td rowspan="2">добре</td><td>82–89</td><td>B</td><td rowspan="2"></td><td rowspan="2"></td><td rowspan="2">незадовільно (повторне проходження)</td><td rowspan="2">0–34</td><td rowspan="2">F</td></tr>
<tr><td>75–81</td><td>C</td></tr>
</table>

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Під час занять необхідно вимкнути звук мобільних телефонів як студентам, так і викладачу. За необхідності студент має запитати дозволу вийти з аудиторії.

Вітається власна думка за темою заняття, креативність студента, аргументоване відстоювання позиції та толерантне відношення до колег.

У разі відрядження, хвороби тощо викладач має перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю зі студентами.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНОСТІ

Пропускати заняття без поважних причин неприпустимо (причини пропуску мають бути підтверджені). Запізнення на заняття не вітаються. Якщо студент пропустив певну тему,

він повинен самостійно відпрацювати її та на наступному занятті відповісти на ключові питання.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (під час композиційного пошуку рішення теми, виконанні ескізів та оригіналів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю помічені елементи плагіату, студент втрачає право отримати бали за виконане завдання.
Корисні посилання: https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html
https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/

РОЗКЛАД КУРСУ

Семестр 1: РОБОТА В МАТЕРИАЛІ

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
1тиж.	1	лекція	Тема 1. Графіка. Історичний екскурс.	2		
1тиж.	1.1	лекція	Графічні техніки.	2		
2тиж.	1.2	лекція, практичні	Графічні техніки. Олівець. Вправи. Площинні рішення.	1+1		
2 тиж.	2.2	практичні	Олівець. Вправи. Об'ємно-просторові рішення	2		
3 тиж.	2.3	практичні	Олівець. Композиція на задану тему.	2		
3 тиж.	3.1	практичні	Туш. Вправи. Площинні рішення. Перо, пензель.	2		
4 тиж.	3.2	практичні	Туш. Вправи.Об'ємно-просторові рішення. Перо, пензель. Композиція на задану тему.	2		
4 тиж.	3.3	практичні	Туш. Композиція на задану тему.	2		
5 тиж.	4.1	практичні	М'яки матеріали (сангвіна, сепія, вугіль, пастель). Особливості технік. Вправи.	4		
6тиж.	4.2	лекція,	М'яки матеріали. Вправи. Композиція на задану тему.	2		
6 тиж.	4.3	практичні	М'яки матеріали. Композиція на задану	2		

			тему.			
7тиж.	4.4	практичні	М’яки матеріали. Композиція на задану тему.	2		
7тиж.	5.1		Кольорові олівці. Вправи. Взаємодія теплого і холодного тонів.	1		
7 тиж.	5.2	практичні	Кольорові олівці. Композиція на задану тему.	1		
8 тиж.	5.3	практичні	Кольорові олівці. Композиція на задану тему.	1	**Модульний перегляд**	
8тиж.	6.	практичні	Акварель. Тема «День. Ніч» Вправи. Колористичні можливості акварелі. Послідовне нанесення тонів (класичний метод).	1		
8тиж.	2.1	практичні	Композиція на задану тему.	2		
9 нед.	2.2	практичні	Композиція на задану тему.	1		
9 нед.	2.2	практичні	Акварель аля-пріма. Вправи. Інтуітивні особливості техніки.	1		
10тиж.	2.3	практичні	Композиція на задану тему.	2		
10тиж.	2.3	практичні	Композиція на задану тему.	2		
10тиж.	2.3	практичні	Композиція на задану тему.	2		
11тиж.	2.3	практичні	Гуаш. Акріл. Особливості технік. Вправи.	1		
11тиж.	2.3	практичні	Вправи.Композиція на задану тему.	1		
11тиж.	2.3	практичні	Композиція на задану тему.	1		
11тиж.	2.4	практичні	Композиція на задану тему.	1		

12тиж.	2.4	практичні	Аплікація. Особливості техніки. Вправи.	1		
12тиж.	2.4	практичні	Аплікація. Вправи. Композиція на задану тему.	1		
12тиж.	2.5	практичні	Композиція на задану тему.	1		
12тиж.	2.5	практичні	Композиція на задану тему.	1		
13тиж.	2.6	практичні	Малюнок копії пером роботи майстра – автопортрет Рембрандта	1		
13тиж.		практичні	Малюнок копії пером роботи майстра – автопортрет Рембрандта	1		
13тиж.		практичні	Малюнок копії пером роботи майстра – автопортрет Рембрандта	1		
13тиж.		практичні	Малюнок копії пером роботи майстра – автопортрет Рембрандта	1		
14тиж.		практичні	Малюнок копії пером роботи майстра – автопортрет Рембрандта	2		
14тиж.			Оформлення робіт	2		
15тиж.					**Модульний перегляд**	
15тиж.					**Екзаменаційний перегляд**	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1	Модульний перегляд	0–40
2	Модульний перегляд	0–60
	Всього балів	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

90–100 балів («відмінно» за національною шкалою, **A** — за шкалою ECTS) може отримати студент, який в повному обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, творчо підійшов до виконання завдань, логічно побудував і професійно виконав усі завдання, надав додаткові варіанти за відповідними темами.

82–89 балів («добре» за національною шкалою, **B** — за шкалою ECTS) отримує студент, який добре опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, вчасно та якісно

справився з усіма поставленими завданнями, творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому зробив декілька незначних помилок.

75–81 балів («добре» за національною шкалою, **C** — за шкалою ECTS) отримує студент, який в цілому добре опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, вчасно та якісно справився з більшістю поставлених завдань, достатньо творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому виконана робота мала значні недоліки.

64–74 балів («задовільно» за національною шкалою, **D** — за шкалою ECTS) отримує студент, який не в повному обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, справився з переважною більшістю поставлених завдань або виконав усі завдання на недостатньо професійному рівні, при цьому виконана робота мала значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу тощо).

60–63 балів («задовільно» за національною шкалою, **E** — за шкалою ECTS) отримує студент, який в недостатньому обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, справився з основними з поставлених завдань, але при цьому виконана робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, невчасна подача виконаної роботи тощо).

35–59 балів («незадовільно» за національною шкалою, **FX** — за шкалою ECTS) отримує студент, який не впорався із головними задачами дисципліни, тобто не опанував більшість тем практичного та теоретичного курсу, пропускав заняття без поважних причин, допустив значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдань. Про відсутність належних знань свідчать незадовільні підсумки поточного перегляду. У цьому випадку для одержання оцінки потрібна значна додаткова робота для вико-нання усіх завдань дисципліни відповідно програми курсу і повторна перездача.

1–34 балів («незадовільно» за національною шкалою, **F**— за шкалою ECTS) отримує студент, який не володіє знаннями з усіх модулів дисципліни, не виконав програми курсу і, відповідно, не впорався з поточними перевірками та не склав екзаменаційного перегляду. В цьому випадку передбачений обов'язковий повторний курс навчання.

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за мистецьку активність студента під час навчання: участь у всеукраїнських художніх виставках, конкурсах та олімпіадах. Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Богомольний Н.Я., Чебикін А.В. Техніка офорта. Київ. Вища школа. 1978

2. В’юник А.О. Українська графіка XI – початку XX ст/А.О.В’юник.–К.:Мистецтво, 1994. – 328 с.

3. Касіян В.І. Мистецтво графіки. Київ. Держвидав. 1960

4. Христенко В.Є. Техніки авторського друку. Навчальний посібник. ХДАДМ – Харків, Колорит, 2004

5. Лагутенко О. Українська графіка XX століття : [навч. посібник] / Ольга Лагутенко. – Київ : Грані-Т, 2011. – 184 с. : іл.

6. Лагутенко О. Українська графіка першої третини XX століття: [монографія] / О. Лагутенко. – Київ : Грані-Т, 2006. – 240 с. – ISBN 966-2923-14-4.

7. Логвин. Г.Н. З глибин. Гравюри українських стародруків XVI – XVIIIст./– К.:Дніпро, 1990. – 707 с.

8. Турченко Ю.Я. Український естамп/ – К.:Наукова думка, 1964. – 235 с.

Хвостенко В.Є. Техніки авторського друку/В.Є. Хвостенко.- Харків:Колорит, 2004. – 82 с.

8. Яців Р.М. Львівська графіка/– К.:Наукова думка, 1992. – 119 с.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1.Глущенко М. П. Монотипія [Електронний ресурс] : стаття / М. П. Глущенко. –

Режим доступу : http://www.gs-art.com/auctions/ukrainskaya-zhivopis-i-grafikakhkh-khkh-vv-5/catalog/2785/

2.Овчаренко Е. Таємниці друкованої графіки. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://i-ua.tv/culture/26715-taiemnytsi-drukovanoi-hrafiky

3. Вплив розвитку графічних технік на мистецтво в Україні [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: https://core.ac.uk/download/229566749.pdf

4. О. Л. Храмова-Баранова. Графічні техніки у розвитку мистецтва і дизайну в україні[Електронний ресурс] / Режим доступу : https://er.chdtu.edu.ua/bitstream/ChSTU/1975/1/10.pdf – Загол. з екрану. – Мова укр.